

nijgh & van ditmar's
paperbacks 143

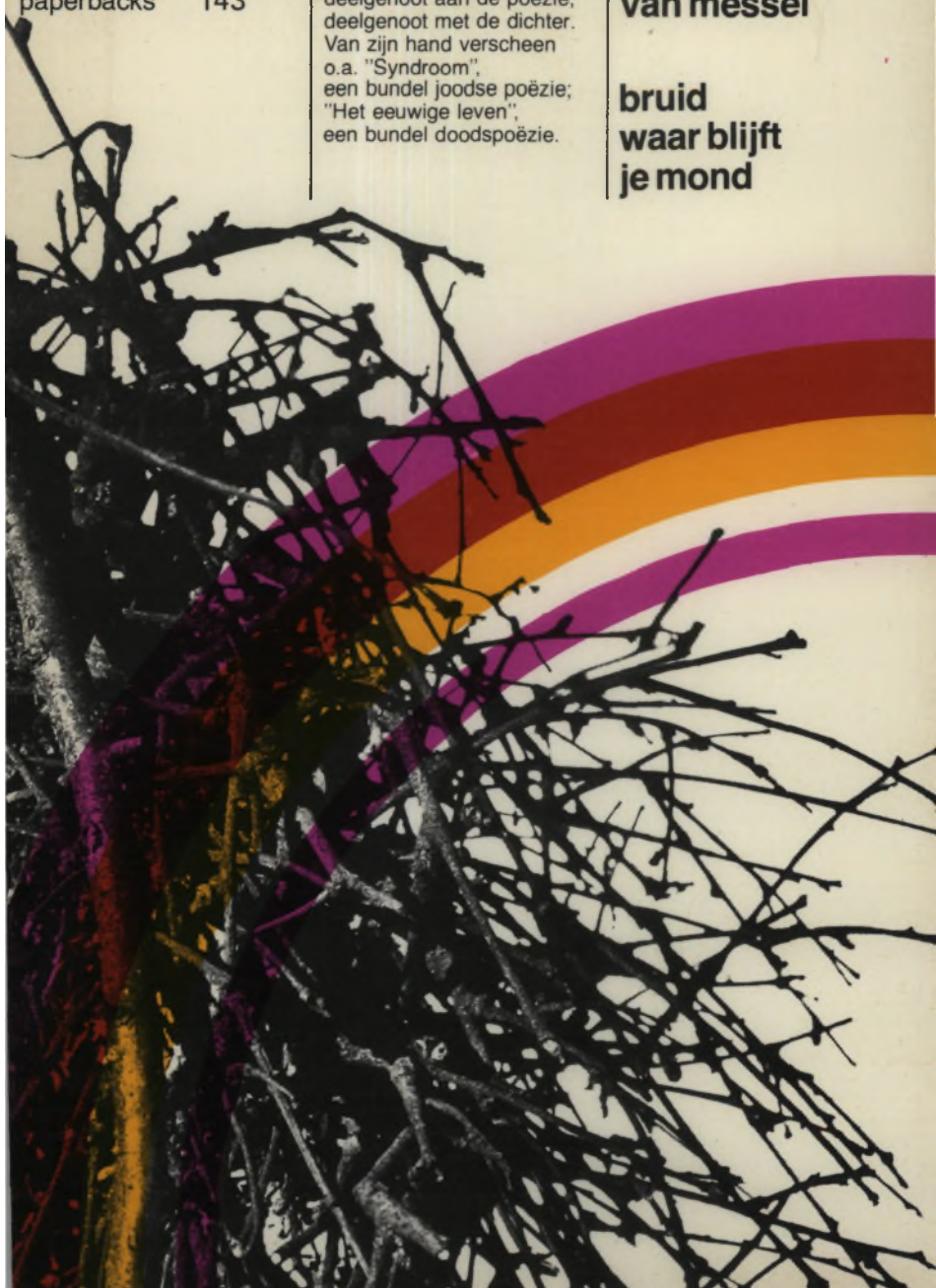
Saul van Messel heeft het
vermogen door zijn sober
taalgebruik een directe
relatie te leggen tussen zijn
poëzie en de lezer.

De lezer wordt als het ware
deelgenoot aan de poëzie,
deelgenoot met de dichter.
Van zijn hand verscheen
o.a. "Syndroom",
een bundel joodse poëzie;
"Het eeuwige leven",
een bundel doodspoëzie.

gedichten

**saul
van messel**

**bruid
waar blijft
je mond**

Priapos is de god van de vruchtbaarheid. Priapeeën zijn aan hem gewijde, erotische gedichten die geen vijgeblaadje nemen voor het naakte lichaam en geen blaadje voor de mond. In het calvinistische Nederland is dit letterkundige genre niet al te intensief beoefend.

Bilderdijk liet anoniem enkele bundels verschijnen; Gossaert, Du Perron, en na de oorlog Hoekstra en

Aafjes hebben hun krachten erop beproefd. Thans staat de dichter Saul van Messel met een bundel priapeeën voor ons.

bruid / waar blijft je mond
lont / waar blijft je kruit

Aldus het korte titelgedicht met de bij een priapee behorende fallische symboliek. Van Messels erotische verzen zijn geïnspireerd op bijbelse

vrouwen, op schoolmeisjes, op hoeren. Maar zij ontberen in alle naaktheid nooit de allure, die zuivere erotiek, het minnekozen, het intiemste liefdesspel heft tot een dichterlijk niveau, dat zich kan meten met de klassieke voorbeelden uit de gekruide geschiedenis van deze 'vruchtbare' tak van poëzie.

nijgh & van ditmar

ISBN 90 236 5321 1

omslag niek wensing

bruid
waar blijft
je mond

nijgh & van ditmar's
paperbacks

143

nijgh & van ditmar
's gravenhage | rotterdam

saul
van
messel

bruid
waar blijft
je mond

een bundel
priapeeën

521431/ISBN 90 236 5321 1

© 1974 by B.V. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar
The Hague, The Netherlands.

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotocopie, microfilm of op
welke andere wijze ook zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in
any form by print, photoprint, microfilm or any
other means without the publisher's consent.

envoi

een priapee
is een lied
dat geen blaadje neemt
ook niet
voor de mond

deze drie dingen zijn voor mij te wonderlijk,
ja vier die ik niet weet:
de weg van een arend in den hemel,
de weg eener slang op een rotssteen,
de weg van een schip in het hart der zee,
en de weg van een man bij een maagd

spreuken van salomo 30: 18-19

voorspel

voorpostengevecht

bruid
waar blijft
je mond

lont
waar blijft
je kruit

sponsa immaculata

wij lagen
in de wei
of lag de
wei in
ons

ik speelde
met je dons
jij was
alleen maar
spons

tepels strelen
met beelden zomer
blinde paarden
zingen met
teugels klanken

witte lakens
vangen vliegtuigen
uit het brandende
bed

dansen

rokken
huiden

klokken
horen luiden

en nog niet
weten waar
de klepel
hangt

raadsel

wat speelt
hij stug
tot zachte
teelt

met wie
hem streelde
tot harde
weelde

borrelen

nu voel ik
jij gaat nippen

ik wijn
glij door je lippen

jij hals
ik ben je fles

ik lijf
snij door je mes

punt

komma
kom maar
ik zal mijn uitroepteken
in je steken
binnen en
buiten mijn
zinnen

bemint eer gij bezint

heerlijk duurt het kortst

spel

klinkdicht

stijf in
verrukking
uitgerezen

moge mijn
lijf op-
brandend
in je handen
wezen

en laat
vóór witte wijn
ons stamelend
doet klinken

jouw mond
mijn mond
de liefde
drinken

ius primae noctis

een stengel
met rood bloed gekleurd

een wilde roos
te wreed geplukt

een vrouwenschacht
diep ingescheurd

een lichaam dat
zich lijdzaam bukt

vacchinaal

de vijver
sloeg de
bomen
los

de dromen
hingen
aan zijn
tros

schandinavels

oerwoorden
hoer worden
ik daal af
in je
fjorden

agur

spreuken 30 : 19

nu streelt god
met fluwelen handen
over de borst
van wilde vrouwen

hun tepels rijzen
uit de vouwen
en doen de huiden
heter branden

kraterlippen
bloeddoorlopen
breken uit de
buiken open

langs oeroud
bekende banen
stroomt de lava
uit vulkanen

los

bij het trillen
van het anker
in haar schoot

bij het lichten
van het anker
uit haar boot

geleiden
geluiden
storm uit
het zuiden

banen
organen
wilde
orkanen

au moment

die in mijn kuren bloeit
krater die vuren gloeit

die eruptief verlangt
en straks mijn lava vangt

bloeiende lijfsvulkaan
laat mij nog eenmaal gaan

schuttingwoord

naald en
draad

eeuwig
zelfde
daad

altijd
ander
spel

zie
niet
om
en
doe   het
wel

omne animal

genesis 2 : 24

hoe lang
aan jou verloren
zou ik
ons kosmisch
één-zijn
ook weer
in je boren

bepeins ik
ingeschrompeld
als vermoeide lijven
alleen maar
twee uit
vlees gevormde
dieren blijven

e

buitenspel

onan

genesis 38 : 9

de ander
naakt tot
partner
wrijven

weerloos
spel zijn
met twee
lijven

die straks
ontgoocheld
toch één
ik-beeld
blijven

waarvan
de fantasieën
in het vocht
verstijven

pollutie

streel zonder schroom
de knapen tot
hun voorjaarsnacht

jij zachte droom
met room van
teelt bevracht

exhibitionist

de ramen open
laat
hij alles
zien aan
allen

bezopen
waant hij
zich een
engel uit
gods schoot
gevalen

wijst hij de
wereld zonder
schroom:
dit zijn
twee appels
en dit
is mijn boom

niet lang daarna
gearresteerd
wordt hij
als adam
uit zijn paradijs
geweerd

model

een naakt
schilderde
een schilder

en greep
zijn kwast
veel wilder
vast

dan hij
haar kleren
op de tast

alternatief

tanden op
monden

handen op
kelen

kussen of
wonden

wurgen of
strelen

sumpathe

zacht strelen
over de heg
van een
oudere vrouw

die zelf
onwennig streelt
met vele
jaren trouw

weduwe

zerken leggen bloemen
op een schoorsteen

een vrouw
kleedt zich uit
voor de spiegel

het lijk heeft honger

afwijking

uit haar blanke kleding
die eerste nacht
tilde hij een ander
dan hij had verwacht

sinds zag zij haar kleren
niet haar naakt
door zijn blikken
bewaakt

door verdriet en waanzin
verscheurd heeft zij
haar huid
met kleren gekleurd

walletjes

zoals op stempels
koperen matrijzen

wachten de hoeren
kopers op hun vaalt

zoek een verlosser
nimmer in paleizen

hier wordt het kruis
met munt betaald

hetairen

bij het vallen
van de nacht
spreiden zij
hun blanke vacht

vrouwen die
ons laten spitten
rode kersen
witte pitten

rijpe oogst
in schuine schuur
poëzie van
lichtblauw vuur

lesbos

(schilderij)

de heuvels bewonderen
en het dal
daartussen

elkander op
de tere toppen
kussen

zacht en hevig
als de zee
de zon

bloedrood
strelend
bron aan bron

hevig en zacht
als de zon
de zee

naakte godinnen
aan het
dejeuner

travestie

poëtisch ontroerd
toen ik verzen betastte
en vrouwen in
kleren van mannen
verraste

geregistreerd
tot in mijn vingertoppen:
kloppend geluid
van meisjesknoppen

zoeter dan wijn

want zoeter smaken
je zoenen dan wijn

hooglied 1 : 2

hooglied

woord uit dit lied
hier ligt mijn sleutelbloem
open de uren
die de dag beginnen

speels werpt de klok
haar zingend carillon
tegen de dageraad
van het beminnen

mijn lief is schoon
en rank van lijf
nog houdt de sluimer
driften binnen

nu klopt mijn klepel
aan haar hart
ontdekt mijn hand
haar blanke tinnen

zoeter dan wijn

hooglied 1 : 2

ik drink je lijnen
en je kleuren

ik proef je wijnen
en je geuren

en als ik dan
stomdronken ben

besproeit mijn inkt
met volle pen

langs heuvelen
en lommerdal

je glinsterende
bergkristal

stamboom

hooglied 2 : 3

appelboom jij lieve zoon
met wie ik tezamen woon

jij de boom en ik de grond
die de stam streelt met haar mond

die de takken van je schaûw
wrijft tot druppels vruchtbaar dauw

hoofs

hooglied 2 : 4

ik uw vorst
heb hevig dorst

naar vochtige fusten
smachten mijn lusten

bloedvaten wijn
wilt gij mijn kelder zijn

"tweelingen"

hooglied 4 : 5

hij jaagt op borsten
als twee herten
haar kleren in
naar ongeziene verten

met ogen
meute van twee honden
die doodvermoeid
hun buit niet eerder vonden

dan in de late droom
onder zijn lege boom

gesloten hof

hooglied 4 : 12

haar hand beweegt
tot in dit uur
de spijker glashard
in haar muur

mengsel van pijn
en een gekreukte jurk
zeer oude wijn
die ik ontkurk

wij hebben een kleine zuster /
die nog geen borsten heeft

hooglied 8 : 8

twee spruiten
knoppen naar buiten

zij staan in bloei
die beide knoppen

en wachten groei
van regendroppen

in schorten van vijgen

zondeval

met blozende blikken
op gordels en fortén
naaien zij strikken

in schorten van vijgen
schorten de woorden
onder het hijgen

vrouw van potifar

genesis 39 : 7-9

lig bij mij
zegt vers zeven

haar geilheid
doet me beven

ik zou ondanks
vers negen

ik had bij
haar gelegen

rachab

josua 2

de dromen drijven
door de straten

god veegt de slaap
van mensen schoon

aan zachte touwen
laten naakte vrouwen

hun vreemde mannen uit
langs muren van vertrouwen

en vragen vóór de ochtend
om hun loon

gij hoeren uit
de statenbijbeltekst

die door mijn hete
jongensdromen hekst

bathseba

II samuel 11 : 2

tegen de avondtijd
een vrouw die zich ontkleedt

met volle borst
en heupen breed

die onbewust
van davids ogen

zich wast en droogt
tot in haar diepste bogen

model voor rembrandt
en de dichterkeur:

oerbijbels naakt
met koninklijk voyeur

op het cheider (1922)

ruth 3 : 8

de onrust van
een mannenbed
stond in de klas
als graan te rijpen

te middernacht
in volle gloed
brons nog de bijbel
door mijn bloed

cheider = jodenschool

blaue blume

psalm 126 : 5-6

zaad zaaien
vol vreugd

schoven aaien
vol geneugt

of andersom
jij blonde blom

die onvermoeid
en doorgestoeid

als korenbloem
bent opgebloeid

gesloten meisje
cyclus

bloeiende roos
vochtige stengel
schot in de roos
bloedende engel

ständchen

gesloten meisje / bloemen in je schoot
ik pluk ze / als het duister wenkt

je lichaam bloost / je wangen worden rood
zoals mijn lied / in fantasie bedenkt

maar jij gesloten / hoedt je schoot
met bloemen / om je lichaam bloot

en proeft dit lied / dat in de verte wenkt
nu ik aan herfst / en jij aan lente denkt

spelevaren

zij is niet hip
maar echt en simpel
een varend schip
met trotse wimpel

onder zijn koers
voelt hij haar ruim
zij om zijn roer
het witte schuim

proef

open gewaad
gesloten boek
er loert verraad
in deze hoek

zij buigt haar schoon
tot in zijn oor
de klas gewoon
gaat rustig door

nu prikt zijn blik
haar tot zijn wijf
en huivert schrik
door heel haar lijf

kleurt zij en riekt
alsof hij zoende
en hoort: wie spiekt
krijgt onvoldoende

amore geometrico

gelijkbenig in haar minirok
een driehoek achter op de scooter

roept zij in mij
veel zoeter vraagstuk wakker

een loodlijn van mijn basis
naar haar vrouwenakker

schoolbal

zij danst behekst
alsof ze hol is

ik voel haar vliegen
op mijn bezemsteel

terwijl ik aan de kant sta
met een kater

laat ik haar wegen
in de waag van oudewater

dessert

het zwarte truitje
zit haar strak

wanneer peins ik
trekt zij dit uit

mijn fruitmes snijdt
uit wilde tak

alvast een
priapeeënfluit

bruiloft

toen ik eens
naast haar stond
was zij
in het wit gekleed

ik dacht
jij bent de bruid
gek dat je
dat niet weet

zo speelde ik
mijn schimmen
tot werkelijkheid
uit stof

dat uren
gingen dimmen
het daglicht
deed alsof

tu flos

als afgesneden bloemen
de meisjes uit mijn klas

één neem ik mee naar huis toe
en zet haar in een glas

met groene zachte blaren
blijft zij voor mij gekleed

en voordat ik ga slapen
voordat ik het vergeet

schenk ik omhuld door nevels
in geheimzinnig waas

schenk ik gelukbeneveld
mijn vocht in smalle vaas

weerbericht

stormenderhand
heb ik je genomen
het begon te regenen
in mijn dromen

autobiografie

zaad was ik
witte druppels

wanneer en waar
lag ik in kiem

te groeien naar
dit schamel leven

tot eigen zaad
onder de riem

in warme druppels
uitgespoten

tot nieuwe kiem

inhoud

voorspel

voorpostengevecht	11
sponsa immaculata	12
tepels strelen/witte lakens	13
dansen	14
raadsel	15
borrelen	16
punt	17

spel

klinkdicht	21
ius primae noctis	22
vacchinaal	23
schandinavels	24
agur	25
los	26
au moment	27
schuttingwoord	28
omne animal	29

buitenspel

onan	33
pollutie	34
exhibitionist	35
model	36
alternatief	37
sumpathè	38

weduwe	39
afwijking	40
walletjes	41
hetairen	42
lesbos	43
travestie	44
geregistreerd	45

zoeter dan wijn

hooglied	49
zoeter dan wijn	50
stamboom	51
hoofs	52
'tweelingen'	53
gesloten hof	54
wij hebben een kleine zuster/ die nog geen borsten heeft	55

in schorten van vijgen

zondeval	59
vrouw van potifar	60
rachab	61
bathseba	62
op het cheider (1922)	63
blaue blume	64

gesloten meisje
cyclus

ständchen	67
spelevaren	68
proef	69
amore geometrico	70
schoolbal	71
dessert	72
bruiloft	73
tu flos	74
weerbericht	75
autobiografie	76